

LAISVOJI
Lietuvių savaitraštis
Lėdžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

FREE LITHUANIA
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

IX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gegužės (May) 6 d. 1954 m.

Kaina 10 c.

Nr. 18 (191)

ILLINOIS VALSTYBĖS GUBERNATORIAUS WILLIAM STRATTON KALBA

(Pasakyta Margučio Jubiliejiniam Koncerte š. m. gegužės m. 2 d.).

Aš esu tikrai laimingas, galėdamas šiandien pasveikinti Margutį ir jojo skaitlingus draugus, švenčiant jam savo veiklos 25-kių metų sukaktį. Per šį XX šimtmečio ketvirtį Margutis, kiek man žinoma, stovėjo priekyje Amerikos lietuvių kultūrinės veiklos. Juk ir šiandieninis koncertas su Chicago Simfonijos orkestru ir su garsiais lietuvių menininkais yra vienas iš daugelio, kuriais turėjo progos gerėtis Chicago lietuviai ir visa Chicago visuomenė. Ir man ypatingai malonu palinkėti šiandien Margučio geros kloties jo tolimesnį darbuotį.

Ši 25-kių metų sukaktis yra verta didelio dėmesio, nes ji yra dalis bendrų pastangų už laisvą spaudą Amerikoje. Šioje šalyje mes tikime į spaudos laisvę, ir todėl mes neturime jokios cenzūros nei anglų kalbos, nei kitų kalbų spaudai.

Aš žinau, kad iki 1904 metų — daug metų atgal — caristinis Rusijos režimas buvo uždraudęs spaudinti ir platinti lietuviškas knygas bei laikraščius ano meto Lietuvoje. Tačiau šios piktos priemonės nepajėgė sunaikinti ar užloptinti lietuvių dvasios. Priešingai, ugningas laisvės troškimas veržėsi ir Lietuvos spaudoje per laikraščius ir knygas, spausdintas kituose kraštuose. Ir nežiūrint didelių baudmių, įvairiais pogrindžio kanalais laisvas spausdintas žodis vis augo ir augo Lietuvoje, kol pagaliau — 1904 metais gegužės mėnesį — lygiai prieš 50 metų — caristinio režimo valdovai išsitikino, jog nepasiseks sunaikinti lietuvių laisvojo žodžio. Įstatymas buvo pakeistas ir spaudos laisvė Lietuva gražinta.

Po pirmojo pasaulinio karo sukurių ir rusų revoliucijos lietuvių tauta atstatė savarankišką valstybę ir ją pavyzdinai tvarkė, nušizūredama į Amerikos Jungtines valstybes. Ir taip, kaip čia Amerikoje, spaudos laisvę yra nejudinamas dėsniškas valdžiai, taip ir Lietuvoje — spaudos laisvas žodis buvo gerbiamas ir mylimas.

Visi žinome, kad 1940 metais Rusijos komunistinė valdžia pažeidė visus susitarimus, paniekino teisę ir moralę, pasitęsė savo kariuomenę Lietuon. Amerikos valdžia šį piktą žygi pasmerkė ir šiandien ji tebesmerkia. Kongresinis Komitetas, tyrinėjantis Sovietų okupaciją Baltijos valstybėse, yra surinkęs negincijamus įrodymus, jog Sovietai klastavo rinkimus šiuose kraštuose ir aiškiai niekino atstovų laisvę ir jų teises. Ir tada, kaip ir anksčiau, vėl Sovietų pagieža buvo nukreipta prieš spaudos laisvę. Ir jau 13 metų be pertraukos Sovietai tą savo pagiežą Lietuvoje vykdė. Jokių laisvų informacijų iš Lietuvos šiandien ne-

valia gauti. Ir tik pogrindžio kanalais pasiekia laisvą pasaulį žinios, kas dedasi Lietuvoje. Dabar yra tokia padėtis, kad joks laikraštis iš Baltijos valstybių negali pasiekti laisvojo pasaulio. O nuo šių metų pradžios jokia biblioteka, joks mokslo institutas ir jokia organizacija negauna spausdinto žodžio iš Baltijos kraštų. Tokių Sovietų elgesį su spauda negali pavadinti net "cenzūra", nes ten komunistų partija skiria redaktorius ir ji nurodo, kas jiems rašyti ir ko nerašyti. Čionai — laisvame pasaulyje — spauda tarnauja gyventojų informacijai. Ten gi — už geležinės uždangos — spaudos uždavinys mokytį skaitytoją Stalino ir Lenino skelbtąjį mokslą.

Amerikos gyventojai sunku suprasti, kodėl Sovietai taip griežtai nepraleidžia jokio spausdinto žodžio laisvan pasaulin, jei viskas laisvą cenzūros prasijota? Atsakymas yra paprastas: pavergti žmonės nelengva išlaikyti po vergijos letena ir nežiūrnt slapotos policijos, koncentracijos stovyklų ir visų kitų policinių diktatūros priemonių, viešoji gyventojų nuomonė nėra Sovietams palanki. Jie yra verčiami prieš ją panaudoti laikraščius ir knygas, kaip ginklą.

Beveik pusė pasaulio šiandien gyvena panašioje padėtyje, kaip Baltijos kraštai. Ir tatau duoda geros progos pamastyti Amerikos gyventojams. Ar mūsų laisvę šiandien yra pilnai užtikrinta? Ar mes pakankamai vertiname mūsų turimą spaudos laisvę? Tai yra klausimai, į kuriuos Amerikos gyventojai turi pačys atsakyti. Šios laisvės yra jaunos ir dinamiškos. Jos gimė revoliucijoj ir išaugo žiauraus civilinio karo metu. Pasaulinėj istorijos scenoj žmonių asmeninės laisvės yra pilnos jaunystės ir veržlumo. Vergija, Kontrolė, visagalės valdžios — visi šie dalykai priklauso seniems laikams. Komunistai apsupo juos naujomis skraistėmis, kaip kokias kosmetikos dažais, kad pridengtų policinės valstybės šėtonišką veidą, būtu tai Nerono, Genghis Kahno, Hitlerio ar Stalino bei Malenkovo...

Visų valdžių istorijoj, pradedant senovės laikais ir baigiant dabartimi, jokia valdžia neturėjo tokių gilių šaknų, kaip Amerikos Jungtinių Valstybių valdžia, sudaryta pagal dėsni, jog žmonės turi teisių, kurios negali būti panaikintos.

Kol Amerikos gyventojai griežtai stovės už visas žmogaus laisves, tol komunistams bus sulaukymas. Ir ateis diena, kada sugrius geležinė uždanga, ir žmogaus laisvės vėl suklestės Lietuvoje ir visoje Europoj.

PRIEŠ 50 METŲ PLYŠO REPLĖS LIETUVIŠKAI SPAUDAI

1904 m. gegužės 7 dieną imperialistinė carų Rusija atšaukė uždraudimą lietuviškas spausdinti raštus savais, lotyniškais, rašmenimis.

Jie per išstius 40 metų lietuviams neleido spausdinti nei laikraščių, nei žurnalų, nei knygų kitaip, kaip rusų vartojamais rašmenimis, mūsų vadinamais graždankomis.

Jie į savo istoriją įsirašė šlyškėdą — naikininą nelaimingų lietuvių ne tik fizine ir moraline priespauda, bet ir dvasine. Naiki-

nimą tautos jai ne tik neduodant kultūros, bet kas nehumaniškiausia, net atimant turėtąją.

Naikinimai ir niekinimai lietuvių buvo tokie sukti ir slapti, kad iki šios dienos dar nepavyko išaiškinti visų to meto aplinkybių ir užkulisių, surasti visų tų barbariškų įsakymų raštų. Rusai tai labai slėpė ir šunkeliiais raitėsi prie tikslo. Ir nežinia, kada lietuvių istorikai turės pilnus tuos reikalų duomenis.

(Perkelta į 2 psl.)

POLITINĖ APŽVALGA

KAZYS VERŽIKAS

Ženevoje: Kruvini Apaštalai Centre

Amerika: Viską arba nieko

Beliko: tik du galimūmai

Ivyko tas, ko bijota

Svarbiausias Sovietų tikslas visą laiką buvo: suskaldyti vakarų sąjungininkus. Berlyno konferencijoje vakarų susiskaldymas jau buvo. Bet į paviršių nebuvo išėjęs. Paviršutiniškai vis dar buvo rodomas vakarų (Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos) vieningumas. Ženevoje tas susiskaldymas jau yra viešas faktas. Kaip gi tai įvyko?

Prancūzija, matydama savo beviltišką padėtį Indokinijos kare, paprašė, kad Amerika padėtų savo lėktuvais bombarduoti Indokinijos raudonuosius. Jeigu Amerika būtų tai padariusi, tai karas tarp Amerikos, raudonosios Kinijos ir Sovietų būtų jau prieš akis. Anglija yra Amerikos svarbiausias karo sąjungininkas. Prasiėdę staugūs pasitarimai su Anglija. Ir vyriausių štabų viršininkai jau skraidė ir šian ir ten. Rezultatas: Anglija atsisakė dalyvauti tol, kol derybos su raudonaisiais (Ženevoje) nebūs išaiškėję.

Talgi faktinai šiuo laiku (per kelias dienas gali būti vėl kitaip) padėtis yra tokia: Anglija išsiskyrė su Amerika. Nei Amerika nei Anglija neina į karą Indokinijoje, neina padėti Prancūzijai. Tuo būdu Prancūzija yra palikta viena susitvarkyti su raudonaisiais. To raudoniešiams ir tereikėjo. Tai buvo pats pagrindinis raudonųjų tikslas.

Kruvini, o siūlo taiką

Atsimename, kad prieš Ženevos konferenciją buvo vienas, gans griežtas ginčas. Kaip žiūrėti į raudonųjų kinų dalyvavimą konferencijoje? Ar jie bus tokie pat šeimininkai tenai, kaip Amerika, Anglija, Sovietai ir Prancūzija, ar tik kaip labai nemalonūs svečiai, pasodinti į kaltinamųjų suolą. Griežtos notos buvo rašomos Maskvai tuo reikalu. Bet dabar tas klausimas jau išsispredė "pats savaime".

Kaip gi tai atsitiko? Atvyko raudonasis Molotovas, atvyko raudonosios Kinijos ministeris pirminkas Chou En-lai ir raudonosios (šiaurės) Korėjos Nam Il. Jie čia visiems šypsoi, siūlo visiems taiką ir rimtai reikalauja sudrausti visus tuos, kurie "truko" taiką ir kišasi į Azijos reikalus. Pirmoje eilėje, žinoma, kaltina Ameriką. Apie tai, kad tie taikos apaštalai yra užpuolikai, kad jie dar kruvini nuo Korėjos ir Indokinijos skerdynių — visi lyg užmiršo. Tik vienas Amerikos užsienių ministeris Dulles jiems vis dar rankos nepaduoda. Pats "mandgiausias" su jais yra Anglijos užsienių ministeris Eden.

Amerikos užsienių ministeris Dulles grįžta į Ameriką. Konferencijoje palieka savo pavaduotąją. Tatal rodo, kad Amerika matuoja, kad padėtis sukasi tragiškai pavojinga vakarams kryptimi, kad reikia "apsispręsti" greit.

Amerikos silpna vieta

Ne vienam dabar gaunasi įspūdis, kad ne raudonieji, bet Amerika pasodinta į kaltinamųjų suolą. Jei Amerika nesipriešintų, tai visur būtų taika. Ir, deja, tokia nuo taika skleidžiama čia pat Ameri-

koje. Daug kas ir tiki. Kodėl gi taip yra?

Visų pirma Amerika yra surišta Jaltos (ir kitomis) sutartimis su raudonaisiais. Jos nėra atšauktos. Atlanto Charteris Amerikos pasirašytas — užmirštas. Jungtinių Tautų Organizacija, kaip matome, taip pat nebefiguruoja šitose lemiančiose varžybose. Tai, žinoma, yra labai sunki aplinkybė Amerikai.

Amerikoje yra labai aukštai vertinamos įvairios laisvės, labai dabojava, kad tos laisvės nebūtų pažeistos. Gerai gi žinome, kad tos demokratinės kitų kraštų laisvės yra pagrindinis sovietų įrankis tam, kad paraližuoti kitų kraštų vieningumą, kad neprileisti prie lemiančių sprendimų. Tiesa, tokie sprendimai vis vien padaromi ir demokratinuose kraštuose. Ir tie sprendimai esti kietai vykdomi. Tatal žinome iš praeties. Bet kol tokie sprendimai ateina, reikia sugalsti daug laiko, reikia prieš tai kaip paaukoti (nors ir laikinai), gyvybiniai svarbias pozicijas. Juk ir Hitleriui buvo aukojama daug kas, buvo daromos kraštutinės nuolaidos. Bet pagaliau atsitiko tas, kas atsitiko. Ir tokiais atvejais esti, ne tie populiarūs, kurie siūlo nedelsiant (tikamu laiku) priešintis, bet tie, kurie vis daugiau siūlo daryti nuolaidų, kad tik kaip nors išvengus karo. Tas pats vyksta ir dabar Sovietų ir kitų raudonųjų atžvilgiu.

Niekas ir šiandien negali pasakyti, kad Indokinijos katastrofa jau bus paskutinė nuolaida raudoniešiams. Gal bus dar ir daugiau. Bet vienas dalykas yra visiškai tikras. Raudonieji, po šitų laimėjimų, nesustos. Jie veršis pirmyn išbandytu keliu.

Bet taip pat yra aiškus ir kitas dalykas. Ženeva privers Ameriką pasirinkti vieną iš šių dviejų galimūmų. — Arba pasukti į griežtą izoliacionizmą, arba visai griežtai nustatyti, kas yra jos tikras karo sąjungininkas ir Sovietų priešas. Izoliacionizmo tendencija niekada nebuvo mirusi Amerikoje. Ir dabar turi tam tikrą skaičių karštų šalininkų. Bet izoliacija — reikštingas Amerikos savanorišką atsistojimą į antrą vietą ir užleidimą pirmos vietos Sovietams. Vargiai ar tokia idėja galima būtų įkūnyti Amerikoje šiuo laiku.

Antas galimūmas — tai pagriežtinta linija Sovietų ir savo karo sąjungininkų atžvilgiu. Kai kam atrodo, kad Amerika neturi priemonių tatau padaryti. "Niekas Amerikos jau nebeklauso" — populiarus posakis šiandien. Tai, žinoma, klaida.

Amerika turi dar labai daug priemonių. Visų pirma Prancūzija ir Anglija be Amerikos diplomatinės ir kitokios paramos dar daug kur apseiti negali. Tik vienas pavyzdys. Anglijos ir Prancūzijos kolonijos Afrikoje. Arba vėl. Ar Amerika neapsispręs ginkluoti vokiečius be Prancūzijos pritarimo? Ar Amerika negalės paskelbti — aiškaus tautų apsisprendimo principą, kuris sprogdintų Sovietų imperiją ir eitų prie Jaltos anulavimo. Yra dar daug kitų "dina-

(Perkelta į 2 psl.)

Dr. V. Kudirka — vienas aktingiausių spaudos kovotojų.

POLITIKOS IR ŪKIO FAKTAI

(Skubančiam Skaitytojui)

ŽENEVA

• Amerika namo, Anglija į sceną.

Ženevos konferencijoje viešų kalbų nedaug sakoma. Svarbiausieji dalykai svarstomi prie pietų, prie arbatėlės ar pusryčių. Smarkią kalbą pasakė raudonosios Kinijos ministeris pirminkas ir prašė eiti lauk visus tuos, iš kurių, kurie nėra azijatai. (Ar jis turėjo galvoje ir rusus — neaišku). Indokinijos taikos reikaluose tarpininkauja daugiausia Anglijos užsienio reikalų ministeris Edenas. Pažymėtina, kad į tos taikos svarstymo reikalus jau pritrauktas ir Indokinijos raudonųjų šukilėlių atstovas. Tai ir tam ponui nežymiai sklinamas kelias į "didžiųjų" tarpą. Tad jeigu viskas ir toliau taja kryptimi suksis, tai bus jau net šeši didieji, o jų tarpe jau bus Sovietai, raudonoji Kinija ir raudonoji Indokinija. Raudonoji šiaurės Korėja nelabai reikalaujama, nes jai "numatyta" vieta kaip raudonosios Kinijos "Draugiška" respublika.

Tokią padėtį matydamas Amerikos užsienių ministeris pirminkas Dulles skubiai vyksta namo. Ten palieka savo pavaduotoją.

INDOKINJA

• Raudonieji žudo prancūzus, "baltieji" keikia prancūzus

Nepaisant milžiniškų pastangų, prancūzų kariška padėtis Indokinijoje darosi beviltiška. Populiarią ją projektas padalinti Indokiniją tarp raudonųjų ir jų priešininkų. Indokinijos gyventojai už tai ne tiek keikia raudonuosius, kiek prancūzus. Prancūzai iki šio laiko vengė įtraukti vietos žmones į tą kovą ir nedavė nei tinkamo kariško apmokymo, nei ginklų.

AMERIKA

• Komedija nustelbia tragediją

Jau kuris laikas rodoma per televiziją, kaip senatorius McCarthy gincijasi su Amerikos Armijos sekretoriumi (ministeriu). Publika labai sekta tas rungtynes ir vis spėlioja, kas laimės. Ten pamato daug jaudinančių ir komiškų dalykų. Patinka beveik taip pat, kaip bokso rungtynės. Amerikos valdžiai ir respublikonams tas dalykas jau pradeda įkyrėti. Mat, šiuo laiku Amerikos valdžiai tenka spręsti tokius klausimus, iš kurių gali pasilieti vėl amerikoniškas kraujas Azijoje ir kitur. Bet publika domisi tuo, kas linksma ir apie karą nenori klausyti.

• Geri ženklai ūkyje
Gamyba dar nepradeda didėti

žymesniu mastu. Bet nenormaliai didelės atsargos dieną iš dienos mažėja. Pasitaiko, kad fabrikai jau gauna didelius naujus užsakymus. Vartotojai nebijo pinigų išleisti. Pačiu geriausiu laiku vartotojai buvo išleidę 231 milijoną dolerių. (Per 1953 ketvirtį metų). Dabar gi per 1954 metų pirmą ketvirtį išleido 230 milijonų. Atsargos tik 0,4% mažiau. Manoma kad tai geras ženklas.

• Kelių specialistų dabar reikalauja?

Labiausia dabar reikalaujami geri prekybos agentai ("salesmen") Didelis poreikavimas yra: inžinierių, mokytojų ir chemikų. Taip pat nemažai reikalaujami ir mediciniškų laboratorijų specialistai. Blogesnėje padėtyje yra buhalterijos darbuotojai.

• Kava — brangyn, sviestas — pigyn
Kavos kaina vėl pakilo. Kaikuriuos kavos rūšys parduodamos tarp \$127 ir \$134 už svarą. Kavos kaina gali dar pakilti. Pranešama, kad vyriausybė yra pasiruošusi parduoti iš savo sandėlių 350 milijonų svarų sviesto.

• Kur Amerikos kareiviai?

Amerika dabar turi 22 divizijas kariuomenės. Iš jų 9 divizijos yra Korėjoje ir Japonijoje. 5 divizijos Europoje. Ir 8 divizijos Amerikoje — apmokinamos ar eina kitokias apsaugos pareigas.

• Komunistas negalės būti gydytoju

Pasirodo, kad gydytojo teises gali būti atimtos ir už politinį veikimą. New Yorko valstybė atėmė gydytojo teises antifasistų vadui Dr. K. Barski. Tokių valstybės nutarimų patvirtino ir Amerikos Aukščiausias Teismas.

Sovietų Rusija

• Sovietų plaukiojanti šnipai

Vakarų valstybių saugumo organai jau senai pastebėjo, kad Sovietų prekybos ir žvejybos laivai visai netikėtai atsiranda ten, kur jiems nėra jokio reikalo būti. Tai jiems kas nors sugenda ir nori pataisyti, tai gelbėjasi nuo skendimo, tai ką nors perka ir nori parduoti ir t. t. Ir visa tai nuolat įvyksta vakarų valstybių kariškai svarbiose vietose. Sovietų "žvejai" atsiranda net vakarų laivyno karo manevrų vandenyse. Jie gabena šnipus į kitus kraštus, pinigų, įvairius aparatus ir net ginklus. Kai Sovietų prekyba padidės su vakarais, tokių sovietų "žvejų" darbas išsiplės ir pagausės.

Miršta lietuviška spauda

Chicagoje

Su tikru gailėsiu tenka konstatuoti, kad Chicagoje ejęs įdomus mėnesinis žurnalas "Atspindžiai" yra užbaigęs savo dienas. (Leido Terra, redagavo Vyt. Meškauskas).

Dabar mus pasiekia ir kita nemaloni žinia, kad vienintelis periodinis JAV-ų humoro žurnalas "Pelėda" ruošiasi užbaigti savo amžėlį. (Leidėjas ir redaktorius A. Vilainis — Sidlauskas).

Tai tokiose lietuviškos perijodikos laidotuvių nuotaikose tenka minėti spaudos išsikovojo 50-metį.

R. Spalis,

išskirtinas jaunosios kartos rašytojas, yra mūsų bendradarbis. Jo novelė "Fanatikas", atsiųsta specialiai "L. Liet.", netrukus spausdinsime. R. Spalis gyvena Anglijoje, Halifaxe.

Kazys Barėnas.

yra žinomas kultūrininkas, pastreikiškas ir kaip rašytojas. Gyvena taip pat Anglijoje, Manchesteryje.

Radio stotis "Banga" (Chicagoje) ir jos vedėjas J. Zefiras Slivinskas savo programą vis įdomina. Duoda pačias naujaujas žinias, gražiai parenka straipsnių iš periodikos. Muzika, tiek lietuviška, tiek tarptautinė, įdomi ir maloni klausytis. Dėl to jo radijo programoms kaskart sutraukia daugiausia klausytojų. Jeigu į tą skaičių dar neįsitraukėte — atsisiukite savo radijo aparatą antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — 8:30 — 9 val. vak., o sekmadieniais 2—2:30 po pietų. "Bangos" stotis WOPA veikia 1490 kc.

Kotryna Grigaitytė,

žinoma poetė ir beletristė, bendradarbiauja "L. Lietuvos" kultūriname skyriuje. Jos naujausias kūrybos netrukus spausdinsime daugiau.

"Uždraustas stebuklas" yra naujausioji rašytojo Stasio Būdavo knyga — romanas. Tai dviliktosios rašytojo atspausdinta knyga. Apie "Uždraustą stebuklą" duosime recenziją.

Juozas Balčiūnas — Švaistas, nors naktiniame savo darbe neturi laisvų savaitgalių, tačiau intensyviai kuria naujus veikalus. Jo kūryba puošia eilė laikraščių ir žurnalų.

Bronė Jameikienė, netrukus mums parąšys apie lietuvių tautinius rūbus. Straipsnis bus studijinis.

Ekspozitai spaudos parodai

Chicagoje

Spaudos atkovojo 50-čio proga Chicagoje ruošiamas įspūdingas lietuviškos spaudos paroda Lietuvių Auditorijoje. Tos parodos rengimo pirm. Jonas Vaidėlys iš įvairių organizacijų ir asmenų yra pasiskolinęs daugybę įdomių eksponatų. Jis neseniai aplankė ir Alg. Gustaitį, iš kurio taip gavo parodai įvairių neturėtų spaudos rinkinių.

Chicagoje iš lietuvių didžiausias tos rūšies kolekcijas turi Dr. A. Račkus ir žurnalistas Ig. Sakalas.

Įdomi studija apie lietuvių rašytojus.

Dr. J. Deveikė iš Paryžiaus mums prisiuntė jos paruoštos labai įdomios studijos apie lietuvių tipus ir lietuvių rašytojus pirmąją dalį.

Gavę pilną tą rašinį, jį pradėsime spausdinti mielų savo skaitytojų dėmesiu.

Nauja radijo stotis Clevelande Clevelande, Ohio, pradėjo veikti nauja lietuviška radijo stotis, tuo tarpu tik penktadieniais 7:30 — 8:15 vakare per WDOK radiją.

Programai ir kt. vadovauja Juozas Stempuzis, Balys Auginas ir Aleksandras Laikūnas. Jų visų pavardės žinomos iš veikliosios ir geriosios pusės.

Mes jiems nuo savęs linkime geriausios klotės, išvermės ir ryžto išugdyti kasdieninę radijo programą.

Giedrė Nasvytė — Gudauskienė, aktyvi muzikė ir pavyzdinga motina Chicagoje, mielai sutiko parašyti "L. Lietuvai" muzikinėmis temomis.

Salomėja Narkeliūnaitė, dabar vienintelė lietuvių spaudos atstovė Jungtinėse Tautose New York'e, pasidalins mintimis su mūsų skaitytojais.

Iš Brazilijos kultūrinėmis temomis taip pat dėsimė straipsnių. Juos mums parūpins ten esantis mūsų žmogus Rimas Amalviškis.

Jeronimas Cicėnas, sveiką sujudimą sukėlęs su "Vilniumi tarp audrų", ruošia antrą panašios minties knygą.

Alfonas Giedraitis, dviejų eilėraščių rinkinių autorius, spaudai peruošė trečią savo kūrinių rinkinį, kuriam parinko vardą "Paminklų maldos". Savo skaitytojus supažindinsime su Alfonso Giedraitio naujausia kūryba. A. Giedraitis dabar gyvena Kalifornijoje, kalnuotoje Topangoje.

Pereitą šeštadienio vakarą, bal. 24 d., Chicago Lietuvos Auditorijoje, įvyko Ateities Šokėjų Grupės trylikas metinis koncertas. Nors lietus užėjo tuo laiku, kai visi rengėsi į koncertą, salė visvien prisipildė pilna, nors buvo daug, kurie dėl lietaus negalėjo atvykti, o atvykusieji turėjo sėdėti savo automobiliuose, kol didysis lietus praėjo.

Todėl ir programa buvo truputį sulaukta, kad quoti visiem suėiti iš lietaus. Programoje vadovavo, kaip pranešė, ponis Juzė Daužvardienė, kuri aiškino kiekvieną šokį ir tuomi sudarė didesnę reikšmę jiems.

Ateities šokėjai pradėjo programą suteikdami eilę tautinių šokių. Visi šokėjai jauni, lengvų kojų, linksmi ir gabūs, šokius atliko puikiai ir su daug aplodismentų.

Black Buffalo (Tatanka) šokėjai, seniai nematyti Chicagoje lietuvių tarpe, buvo šiltai priimti ir po programos buvo girdėti visų kalbama, kaip šį grupę visiems patiko. Daug kartų matyti filmose indėnų gyvenimą atvaizduojant, bet kai šeštadienį šį grupę pasirodė jaukiai ant estrados, tai tikrai visiem buvo įdomu. Lenkų festivalio šokėjai gyvai šoko Krakoviaką ir kitus lenkų šokius su tautiniais rūbais blizgant estradoje.

Pirmą kartą pasirodė Vyrų Bal

Neseniai vienas artistas man sukartėliu skundėsi: "Nė vienas mūsų laikraščiu nesitelkė paskelbti rimtos ANTIGONOS pastatymo kritikos. Teigiama ar su tam tikrais rezervais atsiliepta apie patį veikalą, tačiau režisoriaus ir artistų pastangos buvo paminėtos tik bendromis frazėmis, nepagrindžiant jų išsamesniais sumetimais".

Į tą priekaištą nesunku atsikirsti. Mūsų artistai, kaip ir visi mūsų kultūrininkai, dirba tokiose sąlygose, kad širdis neleidžia jų pastangų rezultatams ką nors prikišti. Už tai visi mūsų meniniai parengimai vertinami kaip mirusieji — gerai arba visai ne. Išimties iš tos taisyklės yra retos ir paprastai už jų slypi asmeninio pobūdžio sąsąskaitės...

Antra vertus, tarp mūsų kalbant, reikia prisipažinti, kad dėl suprantamų priežasčių šiandien turime visai mažai žmonių, kurie jaustųsi esą kompetentingi kritikuoti moderninio teatro pastatymą, lygiai kaip ir kitas nūdieno meno apraiškas. Nė dėl to, kad apie tas apraiškas neturime nuomonės, jos vienap ir kitaip į mus veikia, tačiau norint plačiau pasisakyti, paprastai reikia ir geriau susipažinti su norimu aptarti dalyku.

Teatras per paskutinius dvidešimt metų nestovėjo vietoje, mes tačiau neturėjome progos jo raidos sekti ir... tas jaučiasi laikraščiu vertinimuose. Greičiausia dėl to, vienas laikraščio vertintojas, parašęs keletą pastabų apie ANTIGONĄ, gale padarė pastatymui tokį priekaištą, kuriam paskelbti jautėsi esąs visai nekompetentingas — jis nusiškundė, kad jam, laikraščio atstovui, buvo duota bloga vieta...

Tai atsiminiau išgirdęs, kad ANTIGONOS statytojas Vytautas Valiukas, Barčaitės, Nivinskaitės, Brinkos ir Dikinio talkininkaujamas mūsų teatro mėgėjams ruošiasi pateikti Tennessee Williams'o STIKLINĖ ŽVĒRYNA. Ir pagalvoju: na, ir vėl sunkus riešutas mūsų vertintojams!

Mat, T. Williams'o veikalai yra apkeliami beveik viso pasaulio scenas. Gavę premijas, filmuoti, todėl apie autorių daug ko nepasakysi, nebent tik paskelbsi, kad jis mums, lietuviams, nėra įdomus, jis neliečia mūsų specifinių problemų.

Tačiau iš kitos pusės reikia atsiminti, kad T. Williams'o veikalai yra palyginti patogūs statyti. Nereikalauja ypatingų dekoracijų, kostiumų. Pagaliau, turint mintyje mūsų nuotaikas, — neverčia ir per daug galvoti. Tai ne Antigonos tezių drama. Tennessee veikia ne tiek savo žodžiais, veiksmu ar įtam pa, bet nuotaika. Jei režisoriui ir jo artistams pavyksta tą nuotaiką pagauti ir ją perteikti, ją užkrešti žiūrova, publika veikalą seka su meniniu pasitenkinimu.

Kaip matome, čia turime reikalo su mums beveik nepažįstamomis nūdieno teatro apraiškėmis, kurias teoriškai bandė nusakyti New Yorko New School of Social Research dramos fakulteto vadovas, iš Vokietijos kilęs Erwing Piskator. Pagal jį, moderniniame teatre, kuriam jis davė epinio teatro vardą, dramatis, vaidybinis momentas papildomas pasakojimu. O ko negalima pasakyti žodžiais ir suvaidinti, galima parodyti ant scenoje nusileidusio ekrano kino filmo pagalba! Scena dažnai įren galima salės viduryje. Kaip bokso arena, kurion sulipa iš publikos tarpo sukilę artistai. Jie dažnai ir kreipiasi ne vienas į kitą, bet tiesiog į publiką. Visi tie prajavai tam, kad publika jaustųsi pati dalyvaujanti vaidinime. Artistai išėjo iš jos tarpo, jie vaizduoja jos pergyvenimus.

Dėl to epinėje dramoje ir nevaizduojamas žmogaus konfliktas su sąžine ar Dievu, bet jo santykiai su kitais žmonėmis, visuomene, aplinka. Epinės dramos pasakytas esanti socialinio organizmo analizė. "Teatras, sako E. Piskator, yra pedagoginė, mokslinė institucija, kuri (kaip ir kiekvieną moksle discipliną), turi laikytis principo: įšėkok tiesos!"

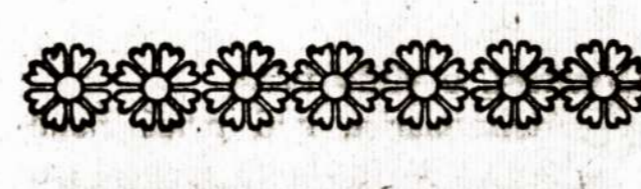
Tai teorija. Praktikoje, kai kurie Piscatoriaus pastatymai nepasiekė norimo efekto. Tačiau jo idėjos eilei autorių ir režisorių atidarė naujus horizontus, davė naujų paskatų, impulsų, praturtintų teatrą ir jo repertuarą.

Piscatoriaus mokinių tarpe buvo ir tūlas Thomas Lanier, gimęs 1914 m. Columbus miestelyje, vargingoje Mississippi valstybėje. Pirmieji jo 12 gyvenimo metų buvo labai laimingi. Nelaimės prasidėjo persikėlus į St. Louis didmiestį, kuris Thomą labai slėgė. Ten gyvenamas jis ilgėjosi praėjusios jaunystės ir žaisdamas stikliniais gyvuliukais svajojo apie ateitį.

Suaugęs Thomas kurį laiką tvarkė avalinės fabriko, kuriame dirbo jo tėvas, darbininkų socialinius reikalus. Ten jis susidūrė su tokia gyvenimo realybe, kur jį svajotoja, labai sukrėtė. Metęs tą profesiją, Thomas vertėsi padavėjo, sargo ir kitokiais pripuolamais amatais. Kartu studijavo. Dėl savo pietietiškos tarmės jis kolegų buvo praverdžiojamas Tennessee Williamsu. Tą praverdę pasirinko savo literatūrinį pseudonimū. O rašė jis labai daug. Apysakas, noveles, scenos veikalus. Pasisekimo nebuvo. Iki vieną gražią dieną jo parašyta drama STIKLINIS ŽVĒRYNAS jam staug atnešė garšą, garbę ir turta.

"Stai jums tiesa po iliuzijos kauke" — sakoma tame veikalė. Jame vaizduojamas, gali sakyti, Amerikos proletarų gyvenimas, kurie nepaisant savo prozaiškos kilmės, vis dėlto gyvena kažkokiam pasaulyje ir psichologiškai vienas kitą kankina. Matome šeimą: motiną, sūnų Thomą ir luošą dukrą Laurą. Jie visi gyvena prisiminimų ir svajonių, kurios sudaro vienintelį jų turta, reizginyje. O tas yra lygiai taip trapus, kaip tie stikliniai gyvuliukai, kurie sapnuojasi Laurai ir kuriais jaunystėje žaidė pats autorius. Šita svajonių pyne sudaužo, nors pats to nenorėdamas, vienintelis realus žmogus — Džimas.

Kaip ta "tenesiška" nuotaika patiems užsikreiti ir kitiems ją perduoti pavyks mūsų artistams, pamatysime gegužės 15 ir 16 d. d. Kelly High School salėje, Californijos Ave, netoli Archer Ave. Jų pasiimtas uždavinys nėra lengvas, tačiau juo uždavinys sunkesnis, juo įdomiau jį ir spręsti.

Tennessee Williams vaidinimas pirmą kartą lietuvių kalba bus vaidinamas Kelly Aukštesniosios mokyklos auditorijoje, 4150 So. California (prie Archer) Ave., š. m. gegužės mėn. 15 d. 8 val. vakare; gegužės 16 d. 2:30 val. po pietų ir 6 val. vakare.

"Stiklinį Žvėryną" režisuoja Vytautas Valiukas. John Holabird dekoracijos. Vaidina aktoriai: Lilija Barčaitė, Irena Nivinskaitė, Alfars Brinka ir Algimantas Dikinis.

Įėjimas su kvietimais, kurie gaunami pas platintojus ir spektaklių dienomis prie įėjimo.

KOREKTŪROS ATITAIŠYMAS

"L. L." nr. 17 (181) Alg. Augustaičio straipsnyje "Spaudos darudžiama laiko mokinė pasakoją" liko neatitaisyta korektūros klaida. Turi būti: Dr. J. Basanavičius mokė rašyti darbininkus ne "ant minkštos žolės...", bet "ant minkštos žemės".

PALYGINKIME

Palyginus prieš 50 metų ir dabar esančias Lietuvos okupacijas randame daug bendrumų:

Tada pagrindiniai lietuvių koricais buvo rusai, bet jiems talkininkavo ir pardsdavusių lietuvių. Ir šiandien komunistiniai pliautuvais ne vienas lietuvis škerdžia savo broli.

Tada neleido lietuviškų raidžių nei raštų, dėl jų kankino, prievartavo ir žudė, ir dabar už tiesų lietuvišką žodį ar raštą bolševikai gyvam odą lupa.

Tada kišo lietuviui skaitymus graždankomis, ir dabar graždankomis bukina akis nuo pat kūdikių, jomis laužia subrendusiųjų sprandus. (Pav., mes matėme tik ką iš okupuotos Lietuvos gautų lietuviškų datų plokštelių, ant kurių užrašai yra lietuviškais žodžiais, bet rusiškais raidėmis).

Vadinasi, baisesis istorijos ratas lietuviams pasikartojo nei 50 metų nepraėjus.

KAS PASIŪLYTINA?

— Kaip mums, už plieninių spragilų išlikusiems, laikytis ir reaguoti?

Suspauskime savo gretas prie lietuviškos spaudos. Skaitykime ją, praturmuokime ją, mylėkime ją.

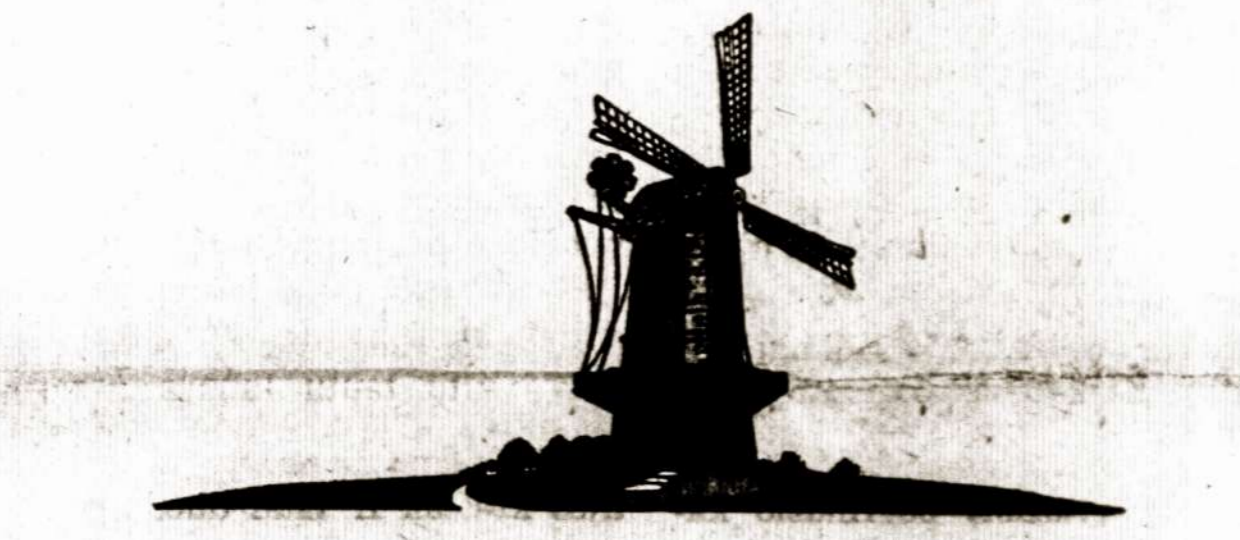
Seniems knygnešiams gyvenimo laiptų metuose baigiant išmirti, mes stokime jų vieton.

Visi būkime knygnešiais lietuviškai knygai ir laikraščiui.

Tuo pat eikime į talką savai spaudai kuo kas galime: praturmerata, naujais skaitytojais, bendradarbiais.

Mokslininkai, rašytojai, menininkai, ir kiti — lai sujuda tą baisesį sukaktį galimomis priemonė.

A. G.

Vėjinis malūnas — beįnykstanti kaimo puošmena Lietuvoje.

TERROS KNYGOS KLUBAS

TIKSLAI: Atpiginti knygą skaitytojui, suburti gausene skaitytojų šeimą, surasti skaitytojų kolonijose, kurias sunkiai pasiekia lietuviška knyga.

SĄLYGOS: Skaitytojas prumeratos sąlygomis leidyklai įmoka 10 dolerių, už kuriuos pasirenka knygų už 15 dolerių žemiau skelbiamame Terros leidinių sąrašė.

Pirmieji 200 klubo narių visas pagal šį užsakymą pasirinktas knygas gauna įristas i kietus viršelius, neprimokėdami už tai nei cento.

Visi kiti Terros leidiniai, kurių nėra šiame sąrašė, klubo nariams atiduodami su 20 — 25% nuelaida.

LEIDINIAI: Vincas Krėvė: DANGAUS IR ŽEMĖS SŪNŪS — Balys Sruga: MILŽINO PAUNKSMĖ — Jonas Aistis: APIE LAIKĄ IR ŽMONES — Jurgis Savickis: ŽEMĖ DEGA — Vincas Krėvė: RYTŲ PASAKOS — Vydūnas: PROBOČIŲ ŠEŠĖLIAI — N. Gogolis: MIRUSIOS SIELOS — Thor Heyerdahl: KON-TIKI — Bernardas Brazdžionis: DIDŽIOJI KRYŽKELĖ — Antanas Miškinis: EILĖRAŠČIAI — Jonas Aistis: POEZIJA — Antanas Škėma: CELESTA — Jurgis Blekaitis: VARDAI VANDENIMS IR DIENOMS — Sally Salminen: KOTRYNA — Liudas Dovydenas: NAKTYS KARALIŠKĖSE — Jieva Simonaitytė: PAVASARIŲ AUDROJ Mirko Jelusić: CEZARIS — John Steinbeck: PERLAS ir kt.

Visos šios knygos — pirmaeiliai savi ir verstiniai veikalai. Dalls jų jau išėjusios, dalls dar spaudoje, kitos ruošiamos spaudai. Nei vienos užsisakytos knygos nereiks laukti per ilgai. Daugiau informacijų gausite leidykloje. Rašykite ir užsakymus siųskite —

T E R R A
748 West 33rd Street,
Chicago 16, Ill.

2 psl. LAISVOJI LIETUVA

Naujausias mados, pavasarinų ir vasarinių, geriausias vilnos rūbų.

Neatidėliok, ir bet ką pirkdamas, nepamiršk aplankyti:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Krautuvė atdara ir sekmadieniais iki 2 val. po pietų.

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs

Lietuvoje kepėjas — specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

ADRESAS: 738 W. 31 ST.

Jonas Kanis

MALONIAI

KVIEČIA

ATSLANKYTI

ir PAMATYTI

Botany Brand "500"

Tailored by Daroff

Kostiumai

Paltai

100% VIRGINIA VILNOS

— DVIGUBAI AUSTA —

LABAI STIPRI

MEDŽIAGA.

BEN STAR

KRAUTUVĖJE

DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINĖS MADOS VYRAMS IR MOTE-RIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

20 savaičių išmokėjimui be procentų!

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. Yards 7-3900

ALAUŠ PRISTATINĖTOJAS

ANDRIUS LAUKAITIS

PRISTATO lietuvišką "BALTOSIOS MEŠKOS" ir importuotą alų: iš Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, Švedijos, Norvegijos, Škotijos, Anglijos, Austrijos, Čekoslovakijos, Italijos, Ispanijos, Meksikos, Japonijos ir Filipinų, buteliuose, skardinėse ir statinėse.

PAŠAUK telef.: Yards 7-0534

arba REpublic 7-4526

IR BUS PRISTATYTA Į NAMUS, o pašaukimo išlaidos gražintos.

Naujaji lietuvių radio pusvalandį

BANGA

JAU GIRDIME 4 KARTUS SAVAITĖJE

ANTRAD., KETVIRTAD. ir

PENKTADIENIAIS 8.30 — 9 val. vak.

SEKMADIENIAIS 2.00 — 2.30 val. po pietų
iš stoties WOPA — 1490 kc.

Skelbimų ir kitais reikalais kreiptis į Z. Slivinską 6142 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Telef.: PRospect 6-6900.

SAVI PAS SAVUS!

LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ . . .

DANA

yra didelis pasirinkimas: įvairių gitaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos išdirbinių, meniškų margučių, vaikų ir moteriškų rūbų.

SAVININKAI A. IR D. PAREIGIAI

1445 So. 49th AV., CICERO 50, ILL.

Telefonas: TO 3-6591.

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

JAUKIAI

PRALEISI
VAKARĄ

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Penktadieniais, Šeštadieniais ir
Sekmadieniais, atidaryta 24 va-
landas.

Čia be gardžių gėrimų ir už-
kandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois Telef.: TOWnhall 3-9601

Draugai ir sau sveikatos knyga
vadovas:

BŪKITE SVEIKI

Ją parašė ir jau išleido Dr. Biežis
Šioje knygoje aprašoma suprantama
lietuvių kalba svarbieji sveikatos iš-
šalkymo dėsniai: KAIP BŪTI SVEI-
KU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiek-
vienoje lietuvių šeimoje.
Kaina tik 2 doleriai su prisutimtu.
Tuojau užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos auto-
riui:

Dr. S. Biežis,

3241 W. 66 Plase,

Chicago 29, Ill.

Telefonas: REpublic 7-7868.

Kas Valgo Bruno Duona

Visad Žydi Kaip Aguona

LIETUVIŠKĄ KEPYKLĄ

SAV BRUNO MACIANSKAS.

3339 So. Lithuanica Ave.

Telef.: KLiffside 4-6376

Turime pardavimui namų, biz-
nių, tarnų įvairia kaina ir įvai-
riose vietose Toronte ir visoje
Ontarijos provincijoje.

Visas informacijas suteiks vel-
tūi

DR. J. KASKELIS

575 Queen Str. W. Toronto,

R. TESLIA REAL ESTATE.

Tel.: EM 8-2646;

Namų tel.: KE 7536.

JOSŲ GROZIS
PRIKLAUSO NUO
GRAŽIAI ISVALYTO RŪBO!

MARTIN WIDRA

Siuvėjas

3541 S. Halsted St.

TEL.: YArds 7-6035.

Siuva naujus drabužius, persiūva, pa-
taiso ir išvalo senus. Prima valymui
drabužius ir baldinius.
Ten pat galima gauti įvairių knygų
pasakojimui į namus ir yra
lietuviškos spaudos kioskas.

JAUKUS LIETUVIŠKAS

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Billardas ir stalo tenisas. Įvairūs

gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai

Tremtinių mėgstamiausia vieta.

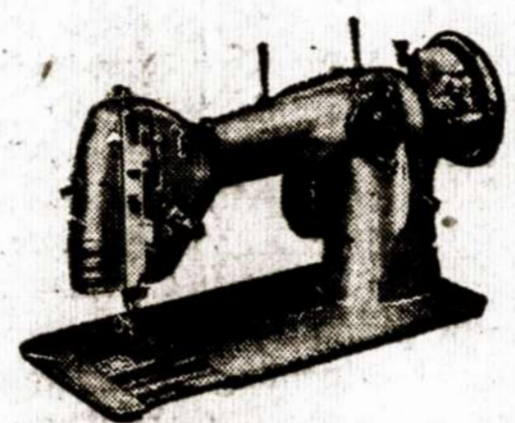
Erdvi salė

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.

Tel.: TOWndal 3-9472.

Bridžporte, 3524 S. Halsted gatv.
(šalia kino teatro RAMOVA) yra at-
daryta nauja apmušalų (sienoms
popieriu), dažu namų ruošos reikme-
nų ir praktiškų dovanų krautuvė.

D. JURJONAS

3524 So. Halsted St.

Tel. Bishop 7-3371

Jūs rasite šioje krautuvėje įvairių
kasdien naudojamų dalykų už prie-
namą kainą.

Be to, yra mašinų "PHOENIX"
kuriomis galima be vargo išlūti
kilpas, prisūti sagas, padaryti apnė-
tymus ir įvairius kitus pagražinimus
užvalkaluose, bei moteriškuose baldi-
niuose.

Tos mašinos jau buvo žinomos Ne
priklausomoje Lietuvoje.

Jonas Karvelis

3249 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

Tel.: YArds 7-0677

Tel.: DA. 61136

Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių
šveicariškų laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, Lietuviš-
kų knygų, žurnalų ir laikraščių.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMAS

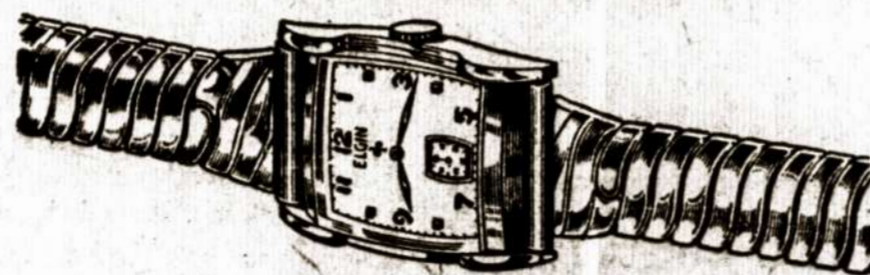
Motorams keičiami guoliai, žiedai. Šleifuojami vožtuvai, grežiami ci-
linderiai, tekinami alkūniniai velenai, taip pat atreguliuojami (tu-
ne-up) motorai. Išvalomi (oboil out) karborateriai. Sutvarkoma
elektrinė ir vairavimo sistemos. Perdirbama stabdžiai, transmisij-
os, diferencijalai, keičiamos sankabos (clutch) ir kitos dalys. At-
liekani dideli ir mažesni lyginimo ir dažymo darbai. Mašina pa-
imama iš katastrofos (accident) vietos ir sutvarkomi reikalai su
insurance. — GARANTUOTAS ir SAŽINGAS DARBAS.

Dirbtuvė atidaryta nuo 8:00 val. ryto iki 9 val. vakaro.

M. ČESAS, A. STANEVIČIUS

1835 CANALPORT AVENUE.

Telef.: dirbtuvės SEeley 3-2146, namų KENwood 8-3092.

IŠTEIGTA 1907 METAIS

A. R. JUNIEVICZ ir SŪNUS

3317 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Telef.: YArds 7-6266.

LIETUVIŠKA

Laikrodžių ir Brangenybių

KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas įvairių žiedų, dovanų įvairioms progoms.

Ten pat taiso europietiškus ir vietos gamybos laikrodžius.

Kainos yra labai žemos, o darbas atliekamas labai sąžiningai.

Užėik ir pats įsitikink.

HARMONY MOTORS, Inc.

Kviečia Jus atsilankyti į naujai perorganizuotą, grei-
čiausiai augančią

Lietuvišką Automobilių Prekybą

GERESNĖS MAŠINOS už žemesnes kainas!

5805—07 S. Western Av.

Tel.: REpublic 7-6480.

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSA-
VYBĘ KREIPKITES Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

A. MINIOTA REAL ESTATE

& BUSINESS BROKER

1333 A DUNDAS ST. W., TORONTO OL 8443 — OL 444

Mes patarnaujame teisingai, skubiai, savo kalboje.
\$500 — \$1.500 — galite gauti per mūsų biurą, tik už Jūsų parąsą,
be žirantų, jei Jums trūksta pinigų — įmokėjimui perkant namą.
Visais biznio reikalais mūsų agentai NEMOKAMAI suteikia infor-
macijas ir mielai Jums patarnaus.

F. JONYNAS

Telefonas įstaigos: OL 8444. Namų: OL 2972.

P. DAMBRAUSKAS

Telefonas įstaigos: OL 8443. Namų: JU. 6198.

V. JUČYS

Biznio telef.: 8444. Namų tel.: OL 6718.

V. SIMINKEVIČIUS

Telefonas: OL 8443, OL 8444.

WALTER SASNAUSKAS

GENERAL CONTRACTOR

2456 W. Marquette Road, Chicago 29, Illinois.

Telef.: GROvehill 6-8402

Stato naujus namus pagal su tartį ir planą.

Atlieka įvairius remonto darbus.

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS,

752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).

Darbas atliekamas labai švarioj kirpyklos patalpoje ir geriausiai, —

pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos.

Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Šeštadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro.

Trečiadieniais — uždaryta.

Telefonas: VICTory 2-8776.

UŽEIK IR PATS ĮSITIKINK.

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. HALSTED ST., CHICAGO, Illinois

Prima ir meniškai atlieka įvairiausių fotografavimo darbus, kaip tai:

1. Daro meniškias, retušuotas portretų nuotraukas, įvairių dydžių

2. Vestuvių, susirinkimų ar kitokių iškilmių nuotraukas darome

mūsų studijoje.

3. Foto megejams išalkiname filmas ir darome nuotraukas.

4. Ten pat galima įsigyti gerų filmų įvairiems foto aparatams.

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Pl. VirgInIA 7-6672

10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIODĖSIO VALANDOJ

Šaukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams viečia

Tiema, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime

kopyčią arčiau Jūsų namų.

Virš 50 metų

Ne tik patarnauja, bet ir brotiškus patarimus duoda apie

ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

KREIPKITES Į

JOHN F. EUDEKIS

Laidotuvų Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.

Veikia Dieną ir Naktį

4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: YArds 7-1741 ir 7-1742

arba

4330 — 34 So. California Ave. — Tel.: LA. 3-0440.

Kopyčiose moderniškai oro keitimo įrengimai

KĄ JIE DIRBA

Š. m. Gegužės mėn. 9 d. 1 val. po pietų Liudblom High School didžioje salėje įvyksta Spaudos Metų atidarymo iškilmingas aktas, bei spaudos kovotojų pagerbimas.

— Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Amerikoje darbų smulkus planas buvo patvirtintas gegužės mėnesio 1 dieną. Tuo reikalu turėjo bendrą konferenciją trys Sąjūdžio organizaciniai vienetai. — LAS (tai sutrumpintas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio pavadinimas), Laikinoji Vietininkijos Valdyba Amerikoje, kurios laikinuoju pirmininku yra Jonas Balčiūnas. LAS Chicago's Skyriaus Valdyba, kurios pirmininku yra naujai išrinktas Antanas balyš ir "Laisvosios Lietuvos" Redakcinė Kolegija, kurios pirmininkas yra Jurgis Gudaitis.

Konferencijoje aktyviai dalyvavo inžinierius Alfonsas Rimas, LAS garbės gynėjas ir Vytautas Staneika, "Laisvosios Lietuvos" Vyr. Redaktorius.

Padaryta svarbūs nutarimai, apie kuriuos pranešime vėliau.

— Navickienė Birutė (Straukaitė) yra LAS moterų organizavimo vedėja. Lietuvoje buvo mokytoja ir uoli visuomenės veikėja. Augina du vaikučius. Jos tėvelis p. Straukas dar labai energingas, gyvena drauge su ja, ir savo darbu bei lėšomis remia "Laisvąją Lietuvą".

— Vincas Kačinskas, yra naujai išrinktas LAS Chicago's Skyriaus išdinininkas. P. Kačinskas yra tylus, bet labai patvarus ir nesiekus visuomenės darbuotojas. Lasičiai džiaugiasi, kad jis sutiko globoti finansų srityje. Kačinskas, drauge su savo žmona Aldona (Naudžiūtė) augina sūnų Evaldą ir dukrą Danutę. — Gyvena nuosavuose, kukliuose, bet labai jaukiuose namuose.

— Jurgis Voldemaras, gavo gražių sveikinimų ir linkėjimų savo vardo dienoje iš draugų ir gerbėjų. Voldemaras yra žymi žurnalistinė pajėga. Jo straipsniai "Laisvoje Lietuvoje" yra skaitytojų labai laukiami. Jis yra sūnėnas buvusioje Lietuvoje ministro pirmininko Prof. Augustino Volde-maro. Jurgio tėvelis buvo bankininkas Lietuvoje. Mamytė aukštos inteligencijos asmuo. Šiuo laiku Jurgis Voldemaras lanko College ir tikisi greit jį baigti.

"Laisvosios Lietuvos" Skaitytojai rašo

Gerbiamas p. Redaktoriau,

Jūsų laikraščio 13 nr. iš š. m. balandžio mėn. 1 dienos yra tilpusi korespondencija iš Los Angeles, kurioje, tarp kitų žinių, idėtas rašinėlis "Bendruomenė ir jaunimas". Jame autorius, deka nepasirašęs, pradeda nuo to, kad: "...Lietuvių Studentų Sąjungos Valdyba jaunimo vardu įteikė raštinę pareiškimą, viešai prašydami kai kurių asmenų liautis skleistį šmeižtus ir prievarta brautis į jaunimo vadus." ir t. t.

Korespondencija baigiama sakiniu: "...bet vadai nepajudina-mi; centras matyt laikosi dėsnio "nesvarbu kariuomenė, svarbu vadai."

Iš viso to rašinėlio turinio gan miglotai galima suprasti, kad autorius kalba apie įvykius, kurie lietė Los Angeles skautus, bet kadangi aiškiai nėra pažymėta kokius asmenis ir kokius "vadus" autorius turi galvoje, o tik matosi tendencija apjuocinti ne tik Los Angeles Skautų Vietininkiją, bet ir bendrai visą organizaciją, esame priversti tuo reikalu pareikšti kas seka:

1. Los Angeles skautams vadovauja ne "prievarata išbrovė," bet vieneta kuriant išrinkti, arba vadijos paskirti asmenys, iš to paties jaunimo tarpo, apie kurį autorius kalba, ir nei vadovų nei jaunimo tarpe jokių nesusi-prašymų, baigiančių "...galutinai susarg dinti visą koloniją" nėra buvę.

2. Nei dabartiniai skautų vadovai, nei patys skautai nėra niekam jokių šmeižtų raše, ar prie jų kokių nors būdu prisidėję.

3. Kas dėl paskutinių įvykių skautų vietininkijoje, iš kurios anot autoriaus "beveik visos mer-

— A. Vilainis Sidlauskas, rašytojas ir žurnalistas, atliko didelį lietuviškos kultūros darbą. — Parašė ir išleido knygą apie Cicero lietuvius. Knyga labai įdomi ir iš jos gali sužinoti tokius dalykus, kurių niekad nebūtum sužinojęs. Visi perka tą knygą. Ciceriečiai labai gailisi, kad Vilainis nebegyvena jų tarpe.

— Vidmantas Stasys, inžinierius, dirba kaip konstruktorius vienoje motorų gamybos imonėje netoli Chicago. Neseniai jis atliko informacinę kelionę į vakarus ir lankėsi Washingtono valstybėje. Inž. Vidmantas yra įdomi asmenybė savo žiniomis ir turimu patyrimu.

Stanislovas Karpus, 3337 Lituania Ave, sav. užėigo "Lituania II" rengiasi atšvesti Stanislavines ir kviečia savo patronus, draugus ir kaimynus.

Aleksandras Junevičius, atvykęs Amerikon pradžioje šio šimtmečio ir įsteigęs laikrodžių taisyimo dirbtuvę, adresu 3317 So. Halsted St., yra labai pasilgęs savo gimtosios Krieknavos ir noriai su atsilankiusiais tautiečiais pasikalba. Biznyje jam padeda sūnus Aleksandras ir marti Birutė, abu čia gimę, bet gražiai kalba lietuviškai. Turėdami plačią klientūrą, ypatingai mielai patarnauja saviems tautiečiams.

Dr. Petras Jokubka, teisininkas ir jo brolis Jonas, ekonomistas, perėmė iš lietuvių prekybininko J. Kess brangenybų ir laikrodžių krautuvę, 4102 Archer Ave.

Dr. Petras Jokubka Amerikoje baigė Radio ir TV mokyklą. Prie minimos krautuvės Jokubkai įren-gė radio ir TV skyrių.

"LL" Nr. 17 dėl pašto tarifo pasikeitimo skaitytojus pasiekė pavėluotai.

Su atitinkamais pašto skyriais yra susitarta ir "LL" pristatymas pagreitės.

Leidėjai.

E. Rukuižienė ir E. Paulauskas, Cicero, Ill., prašomi pranešti savo adresus "LL" administracijai.

ATITAIŠYMAS
Praeitame LL numeryje tilpusioje žinutėje: "Nauja LAS Chicago's Skyriaus Valdyba" buvo praleista eilutė: "Pranas Lukoševičius — vice pirmininkas".
LL Redakcija.

gaitės pasitraukė" turime pareikšti, kad skautų vietininkijos štabas su minėto pasitraukimo priežastimi nieko bendro neturi.

Atvirkščiai — dėl visų tų įvykių tenka kaltinti ne skautus, bet asmenis, kurie norėjo mūsų organizaciją sunaikinti, ir kurie savo kurstymais bei užkulisine veikla prie dabartinės krizės skautų vietininkijoje privedė.

4. Ateity, gerb. korespondentus rašančius apie organizacijas prašytumėm pasisakyti aiškiai ir nedviprasmiškai apie ką kalbama, nes šiuo atveju operuojant sinonimais pigiu būdu norima apšmeižti ne tik Los Angeles skautus, bet ir visą organizaciją. Tokie užpuolimai iš tamsos, kaip minėtas rašinėlis "Bendruomenė ir Jaunimas" nesudaro garbės nei autoriui nei jo atstovaujama grupei.

Psk. S. Makarevičius, L.A. Skautų Vietininkijos Vietininkas
V. skt. R. Dabšys, Vietininkijos Adjutantas

Pirmasis Cicero Lituanicos Klubo narių ir draugų išvažiavimas PIKNIKAS-GEGUŽINĖ

RENGIAMAS Š. M. GEGUŽĖS MĖN 9 D. KLIMEK'S PARKE, 8300 Kean Ave, WILLOW SPRINGS, ILL. (Pirmas už buvusio Smith'o daržo), priešais tautines kapines. — GROS GARSUSIS RAMONIO ORKESTRAS.

Bus pagerbtos Motinos ir surengtos įvairios žaidynės. PRADŽIA 1 val. po pietų.

Bus gardžios lietuviškos užkandos ir įvairių vietinių bei užsieninių gėrimų, o taip pat naujosios "MESKUTĖS" RENGIMO KOMISIJA

SIMO VELBASIO BALETO STUDIJA VYKSTA Į TORONTO IR CLEVELAND

Š. M. GEGUŽĖS MĖN. 15 D. TORONTE, MASARIK HALL, 112 COWAN ST. (kampus Queen St. W.)

Ir š. m. gegužės mėn. 22 dr. CLEVELAND, OHIO, Slovenian Home salėje, 6409 St. Clair Ave — Į V Y K S

SIMO VELBASIO BALETO STUDIJOS VAKARO PROGRAMĄ IŠPILDYS GERIAUSIOS ŠOKĖJOS IŠ BALETO VAKARAS - KONCERTAS

CLEVELAND'E,

Ruošiamas didelis meniškasis dainos ir baleto KONCERTAS

Dalyvauja: Valst. Operos solistė Alė Kalvaitytė, Balletmeisteris Simas Velbasiš ir jo studijos balerinos: T. Avižiūtė, A. Balytė, B. Barodicaitė, R. Deksnytė, R. Grauzinytė, N. Šapalaitė ir J. Vytauskaitė. Solistė ir baletales į Cleveland'ą atvyksta pirmą kartą su paruošta plačia ir turininga programa. Bus išpildyta žymiųjų lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kūriniai.

Rezoliucija

Priimta 1954 m. balandžio mėn. 25 d. Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko Skyriaus visuotinio susirinkimo.

LSS Centro Organų rinkimuose 1954 m. grupės studentų ateitininkų, pasivadavusių aktyviais studentais, išsiunūnėta propoganda randama:

- 1) tendencingai kraipanti faktus,
- 2) užgauliojanti jos skaitytoją ir
- 3) neetiška.

Neatsakingų Aktyviųjų Studentų pastangos laimėti rinkimus ne tik užgauna lietuviškąją studentiją, bet taip pat meta dėmę ateitininkų organizacijai, kurios pavieniai nariai visiškai to nenusipelno, ir todėl jungiasi prie mūsų visų bendros rezoliucijos.

Šios rezoliucijos tikslas:

- 1) Pasmerkti minėtų aktyviųjų studentų metodus;
 - a) kaip akademišką tarpe netinkančias priemones, kaip ateityje vengtiną pavyzdį,
 - b) kaip bereikalingai mūsų tarpe keliančius nesantaiką;
 - c) kaip bereikalingai mūsų dėmesį į mūsų tarpe pasitaikančias klaidas. Tai padaryti rezoliuciją spausdintina lietuviškojo spaudoje.
- 2) Atrakreipti visos studentijos dėmesį į mūsų tarpe pasitaikančias klaidas. Tai padaryti rezoliuciją spausdintina lietuviškojo spaudoje.

Rezoliucija priimta 74% balsų dauguma.

ŽINIOS IŠ KANADOS

NAUJI ŠEIMOS ŽIDINIAI

Š. m. gegužės mėn. 8 d. Jonas Ramanauškas tuokiasi su panele Dalia Palkotaitė ir Jonas Ladyga su panele Cecilija Kairaityte.

mos aktorė B. Dikinienė ir Z. Lapino vedamas vyrų kvartetas.

Minėjimas praėjo susikauptoje nuotaikoje.

Dalyvis.

Toronto — Ontario

LAS Kanados Vietininkija š. m. balandžio mėn. 24 d. UNF Auditorijoje, 297 College St. buvo surengusi Atvelevkį — Balių. Ta proga buvo atsigaivėta, linksmal pasišokta ir pasivažiinta.

Š. m. balandžio mėn. 24 dieną ETON Auditorijoje "Dainavos" ansamblis Toronte suvaidino 2-ųjų veiksmy 4 paveikslų lyrinę operetę "Šienapiūtė".

Suimtasis pabėgo iš 10 policininkų

Š. m. balandžio mėn. 28 d. 6 policijos nuovados stotį Toronte buvo atvestas pilietis nustatyti jo pavardę, sąryšį su viena apiplėšta pašto agentūra.

Policijos II-me apūkte prie sumintojo buvo 6 detektyvai, 3 policininkai ir seržantas. Minimas pilietis iššoko iš II-jo aukšto ir dingo nakties tamsoje.

Lokys.

P & J JOKUBKOS

T V IR BRANGENYBIŲ KRAUTUVĖ

4102 Archer Ave, Chicago 32. Telef.: LAFayette 3-8617

Dumont, Zenith, G. E. Televizijos, Zenith, G. E. Bulova radijos. Deimantiniai žiedai, Cyma, Gruen, Elgin, Bulova laikrodžiai; Sidabro šaukštų, peilių, šaukūčių komplektai, žadintuvai, radio, elektriniai ir paprastai; Parker, Shaefer's Plunksnakočiai. R 8 T.V. lėmputės; Elektriniai virtuvės indai; Foto aparatai.

Laikrodžių, Televizijų ir visų kitų pas mane parquodamų prekių taisymas.

Skautų-čių Tėvų Komitetas rengia

KONCERTĄ-BALIŲ

Gegužės mėn. 8 d. 7 val. LIETUVIŲ AUDITORIJOJE m 3133 So. Halsted St.

Veiks bufetas ir loterija. Gros B. Pakšto orkestras.

GYDYTOJAI

Tel.: Hemlock 4-5815

Dr. Ant. Narbutas

PLAUCIŲ IR VIDAUS UGOS

6757 So. Western Ave. Prima: pirmadieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais nuo 6 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto. Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

Tel.: Olympic 2-4276

Dr. P. Atkočiūnas

DANTISTAS

1446 So. 49th Court, Cicero VAL.: antradi., ketv. 10 — 12, 2 — 6, 7 — 9 p. p.

Pentadieniais: 3 — 6, 7 — 9 p. p. 3147 So. Halsted St., Chicago VAL.: pirmadi., trečiadi., šeštadieni., 3 — 8 p. p. penktadieni., 10 — 12 ryto

Tel.: RE 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL. Ofiso telefonas: Prospect 8-1171

Valandos: po pietų 1 — 3 val. 7 — 8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.

BUTAS: 3241 W. 66th PLACE Tel.: RE 7-7868

Kabineto Tel.: LAFayette 3-1707

Buto: Fillmore 3-8614 (Maywood)

Dr. S. Geštutas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Širdies, vidaus ir vaikų ligos 4055 So. Archer Avenue (Kampus Archer ir California Ave.) VAL.: 2 — 4 ir 6 — 8 p. p. kasdien išskyrus trečiadieni ir sekmadieni.

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

PRITAIKO AKINIUS

Val.: 9 — 12 ir 7 — 9 v. v., pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius 2422 West Marquette Rd. Chicago

Dr. J. Vidžiūnas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

26 South Cicero Avenue Val.: 6 — 9 v. v., šeštadi. 2 — 4 val. p. p. Telefonas kabineto: AUSTIN 7-4748 Bishop 2-2670 Butas: 1445 Soth 49th Ave. Tel.: Olympic 2-4006

Vaistinė

Pr. A. Simkus

SAVININKAS 3301 South Halsted Street Tel.: Virginia 9080 ir 9081

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas patio savininko Pr. Simkaus. Lietuvis perka pas lietuvi!

Solistei ir baletui akompanuoja Antanas Kalvaitis.

Rengia: Lietuvos Atgimimo Sąjūdis.

Koncertas įvyksta gegužės 22 dieną — Slovenian Auditorium — erdvoje ir vėsioje salėje, 6417 St. Clair Ave.

Po meninės dalies bus orkestro muzika ir šokiai.

Turtingas Bufetas.

Pradžia 7 val. Bilietus galima iš anksto įsigyti pas LAS narius ir prie įėjimo.

Programą išpildys: Op. solistė Alė Kalvaitytė, ...G. Gudauskienė, Skautų-čių taut. šokių grupė, vad. S. Šilingienė ir t. t.

AL VARNAS & CO

Importuotus pietums ir kaval servizus, įvairiausių rūšių kristalo indus, vaikams servizus, keramikos išdirbinius ir dovanų dalykus siūlo pigiau negu kur kitur

AL VARNAS & CO

2509 W. 63rd Str. Telef.: WA - 5-2278

Didelis pavasarinis išpardavimas

Gautas didelis kiekis naujų pavasariųjų RŪBŲ ir BALTINIŲ, vyrams, moterims, vaikams ir namų reikalams, kaip tai: paklodžių, užvalkalų, rankšluosčių ir kita, SUMAŽINTOMIS KAINOMIS PIRKSITE LIETUVIŠKOJE

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3213 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

DĖL BATŲ LAUKTI RYTDIENOS, važiuoti desėtkus mylių. NERUOTIS ir gaisinti laiką? NE!

RYTDIENOS BATŲ MODELIUS žinomiasiu firmų, BATŲ SAVO SKONIUI ir finansiniam pajėgumui — LENGVIAUSIAI IŠSIRINKSI čia pat lietuviškoje

UNIVERSAL SHOE STORE

3335 So. Halsted St. Telef.: YArđ 5-0525

Tai batai kiekvienam

V. ŠIMKUS

STATYBŲ KONTRAKTORIUS

— Stato naujus namus pagal sutartį. Didelis planų pasirinkimas. Atlikti remonto darbai.

4645 So. Keating Ave. Telefonas: RELiance 5-8202. Skambinti nuo 6 val vakaro.

VISAI PIGIAI

I ŠNUOMOJAMA

GERA, DIDELĖ, ŠVIESI

PATALPA, TINKANTI BILE

KURIAM BIZNIUI, ARBA

SANDELIUI Adresas: 5103 So. Carpenter Str. (Kampus 51 g. ir Carpenter)

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGUS SAŽININGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUJI IRANKIAI KAIK PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JŲSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIRINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 6819 S. Rockwell St., CHICAGO 29, Illinois. Tel.: WALbrook 5-9209